

men det var nog bäst för dem, att avlägsna sig, snarast möjligt. Eljest kunde det uppstå vilda bataljer.

Den tidens ungdom hade ej så lång fritid, ty arbetet började redan klockan 6 och slutade ej förrän klockan 8. Innan man då hade fått lite mat, var det dags att lägga sig.

Midsommarafteon inbjöd bolaget alla arbetare till fest på en plats, som vi kallade för Rundelsberget, där en dansbana var uppförd. Där samlades alla. För att höja glädjen sänkte bolaget en kagge punsch, rymmande cirka 45 kannor. Två man utsågs att sköta om utdelningen, så att var och en skulle få sin rättmätiga del. Tyvärr blev det dock så, att dessa utdelare hade sina goda vänner, vilka fingo träda fram till bordet och tömma glaset i botten flera gånger än de andra.

Vid dessa festligheter förekom många gånger slagsmål, beroende på, att "när vinet gick in, gick vettet ut". Jag minns en rolig episod från en sådan midsommarfest. Förvaltare Valeij hade bjudit dit Rossö-herrarna. En person vid namnet Erik Lindström gillade icke detta, utan gick fram till herrarna och sade till dem, att de behövde ej komma på den här sidan om älven, och dricka upp punschen, som arbetarna skulle ha. Detta tyckte förvaltaren gick för långt, så han bad Lindström vara tyst, men det ville ej denne. Följden blev, att de började brottas och Lindström kom under, men trots detta var han ändå ej tyst. Då ämnade förvaltaren att slå Lindström på munnen med sin hand och då passade Lindström på, att bita sig fast i förvaltarens fingrar. Detta resulterade i, att Lindström fick avsked ur arbetet, men

återtogs genom att hustrun bad för honom och familjen hos förvaltaren.

En annan midsommar hände att en av arbetarna, som brukade kläda sig ovanligt flott och då var iförd ljusa, randiga byxor samt sidenväst, blivit så full, att då han var på hemväg, ramlade omkull och blev liggande i diket, varvid byxorna drogs av honom och myrorna kom spatserande fram och åter på den bara underkroppen. En arbetarhustru, som tillsammans med några andra kom förbi platsen ifråga, sade då, att det skulle ha varit roligt att ta ett fotografi.

Sandslånns stora sorteringsverk ligger tre kilometer från Marieberg. Mellan sorteringsverket och bolagets arbetare förekom ofta bråk och slagsmål. Många gånger fingo Sandslånarbetarna springa till sina båtar och ro ut på älven för att klara sig från stryk på Rundelsbergets dansbana.

Under sommaren fanns det vissa personer, som brukade ro omkring och sälja öl till besättningarna och stuveriarbetarna på segelfartygen, som lågo i hamnen för lastning. Då inträffade det ibland, att brädgårdsarbetarna vinkade iland försäljarna för att få köpa av ölet.

En del drucko sig då så fulla, så de kröpo under stapelfötterna och sov ruset av sig.

slutet kommer i nr. 4

Här når ni mej:

Hjärdis Rislund-Åsander

Tel. 0612-53088, 070-6340638

E-post: lokalhistoriska@swipnet.se

Adress: Köja-Marieberg Lokalhistoriska Förening, Nyhamn 102, 872 96 Bjärträ

Bli medlem i Köja-Marieberg Lokalhistoriska Fören.
Pg. 4577915-4 Årsavg. enskild 40:-, familj 60:-.

Infoblad Nr.3 Mars. 2004

Kulturarv Köjaviken II

Kulturarv Köjaviken II

Nu är det vår! Och "Grabbarna" har kört igång med snickerierna på Norden igen. Med vårsolens hjälp tinade både Arne och Benny fram.

På gång nu!

Vecka 13 kom arbetet på kasernen Norden i gång igen, nu när den värsta kylan är över för i år. Benny och Arne har fått lite temporär förstärkning i ca 1 mån. av snickaren Sune Byqvist.

En toalett med dusch håller nu på att färdigställas på övervåningen utanför den s.k. 1950-tals lägenheten.

Två av de andra lägenheterna är så gott som klara, det är 1940-tals- och 1960-tals lägenheterna.

Nu börjar snart arbetet med att inreda och möblera upp dessa lägenheter. Så **Komi lhåg!** att har ni några saker som är över eller ska slängas eller som ni vill sälja, kontakta oss. Vi behöver allt från bestick, porslin, mattor, sängar, gardiner, lampor, prydnadssaker mm. Vi har redan inbokade hyresgäster som kommer i början av juli. Det känns roligt.

Köpet

Det har hänt ganska mycket under den senaste månaden i föreningen. Köja-Marieberg Lokalhistoriska förening har köpt kasernerna Norden och Lugnet av Rolf Pahlén. Till dessa hus är det ca 30 000m² mark samt uthus, förråd, källare mm. Som ni kanske redan har sett i både tidningar, radio och TV är området av in-

Kulturresevat?

tresse för Länsstyrelsen, att göra ett Kulturresevat av. Det aktuella området är den mark och de byggnader som föreningen nyligen inköpt.

Styrelsen är positiv att det ev. ska bli ett Kulturresevat med tanke på framtiden. När projektet tar slut i september 2005, känns det tryggt, att även i framtiden kunna arbeta med att bevara dessa byggnader för både boende, turister och eftervärlden.

Vi tycker att det känns bra och positivt att få lyfta fram vår bygd på detta vis. Det skulle då bli Sveriges 11:e Kulturresevat samt det 1:a i Västernorrland.

Förslaget är ute på remiss under 1 mån. och beslutet kommer att tas redan nu i vår.

Norden och Lugnet.

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala utvecklingsfonden

Visste Ni Att.....

Så här såg Kungsgårdens herrgård ut, den låg alldeles ovanför Kungsgårdens såg. Sågen låg vid vattnet mitt emellan Mariebergs såg och Box kraftverk.

Herrgården var omgiven av många byggnader. Förutom huvudbyggnaden fanns kontorshus, en lång flygel, grishus, höns-hage, hönshus, utomhusbyggnad med vedbod, avträde. Det fanns även en vacker kägelbana, paveljong, kycklinghus, tvättstuga, båthus, badhytt, tvättbrygga, trädgård, brunn, kaj, flaggstång och en trägunga. Ett helt litet samhälle var det då i början av 1900-talet.

I slutet av 60-talet revs alla byggnader och idag är det mesta igenväxt.

Uppgifterna om herrgården har jag fått av Kerstin Högström, Eskilstuna, hon bodde på Box när hon växte upp.

Hon berättade också att på den tiden var det så, att Box hörde mer till Sandslån i stället för Marieberg, de fick bl.a. hämta sin post på Sandslån.

Detta händer nu:

KALLELSE!

**Köja-Marieberg
Lokalhistoriska förening
håller Årsmöte
den 20:e april
kl. 19.00
på
Mariebergsgården**

Välkomna!

Bli medlem Du också!

Tid och rum Fototräffar

Den 2:a sammankomsten blir:

Tisdagen den 6:e April

Kl. 12.00 - 15.00 på

Mariebergsgården

Kom och hjälp oss att dokumentera.

Vi kommer även att visa en av filmerna som Hola filmade 2002.

Fika förstås!

Studiebesök

Ulf Eriksson som föreläste om Ådalens Sägverk på Mariebergsgården nyligen, erbjöd då att visa oss Bollstasågen. Det skulle i så fall bli någon gång i maj.

Ni som är intresserade av en guidad tur, kontakta mej, Hjördis Rislund-Åsander på telefon 530 88 el 070 634 06 38.

Eller på lokalhistoriska@swipnet.se

Ideella arbeten

De ideella arbetsdagarna kommer att starta upp igen, med början lör. 24:e Apr. Mer info kommer separat senare.

Minnen

Här fortsätter berättelsen: Nedtecknade minnen av fd. sorteraren Olof Högberg som varit anställd av bolaget sedan 8-års ådern

Det var trångt om husrum även på denna tid, så många familjer måste taga emot "lösingar" –säsongarbetare- som inneboende, trots att man hade ett rum och familjen var stor.

Bolaget hade flera kaserner, vilka hade olika namn. Jag vill nämna följande: Kolkasernen, där kolarbetarna bodde, Trätan, Lilla Stockholm, Klippan, Höga Nöjet, Paradiset, Lugnet, Grönvall, Norden, Kvidalen var jämte några arbetarefamiljer bodde i skolans övre våning. Jag skall väl icke glömma, att i detta sammanhang nämna Borgen, den byggnad, där bolagets tjänstemän bodde och där sågverkskontoret inrymdes.

Klippan och Höga Nöjet voro tillhåll för kortspel och ibland dans. Någon gång kunde man väl gå hem med vinst på fickan, med de flesta gångerna var det nog förlust. Det förekom ofta sprit och slagsmål. Vid dessa uppträden var det vanligt, att stekpannor och grytor användes som tillhyggen, så det gällde att vara på sin vakt. När man på morgonen efter skulle använda kokkärlen, kunde både ben och bottnar vara sönderslagna. Första skolan var inrymd i Paradisets övre våning. Vi hade endast en lärarinna, fröken Vallén, och det var nog ingen lätt sak att ha hand om så många barn. Jag minns att lärarinnan var stor och stark och särskilt kommer jag ihåg, att hon hade en stor, bred tumme, så när hon skulle "lugga" oss, tog hon i väl hårt. En

gång frågade hon oss pojkar, jag tror det var en som hette Alfred, var han var född. Jag är född i Paradiset blev svaret, och det blev skratt i skolan.

Fröken själv skrattade gott.

Grönvall var bl.a. goodtemplarnas möteslokal. Vintertid ökade logens medlemsantal, men när sommaren kom blev medlemmarna färre, för då kunde man roa sig på annat sätt.

Särskilt frestande var ångbåtarna, som trafikerade Ångermanälven, ty från dessa såldes sprit och öl. Det enda nöje som bjöds ungdomen, under sommarens helgdagskvällar, var att gå der till ångbåtsbryggan och titta på Strömkarlen, Sollefteå m.fl. båtar, sam angjorde Marieberg. Någon kväll förekom dock dans å dansbana i det fria. Det utspelades många lustiga händelser på den tiden. Bland annat var det en man, som ej skulle få gå iland, för att han hade bråkat, utan man skulle föra honom till Polisen i Nyland. Men när båten hade lagt till, försökte han komma i land, och kaptenen befallde kommissionären, att kasta loss. Denne vågade dock ej göra det av fruktan för följderna, nämligen stryk av bråkmakaren. I stället fick styrman hugga av trossen och när båten kommit en bit ut från land hoppade mannen överbord och simmande i land. Så den gången blev det inget bråk mellan honom och Polisen i Nyland och väl var det, för han var stark och snar att slå till. Under vintern hände det ibland, att ungdomarna hyrde en kammare av någon bonde och anordnade bjudningsdans. En spelman lejdes, kaffe och bröd inköptes och så bjöd då pojkarna var sin flicka. Pojkarna hade ju även sprit med sig. Ibland hände det, att objudna gäster infunno sig,